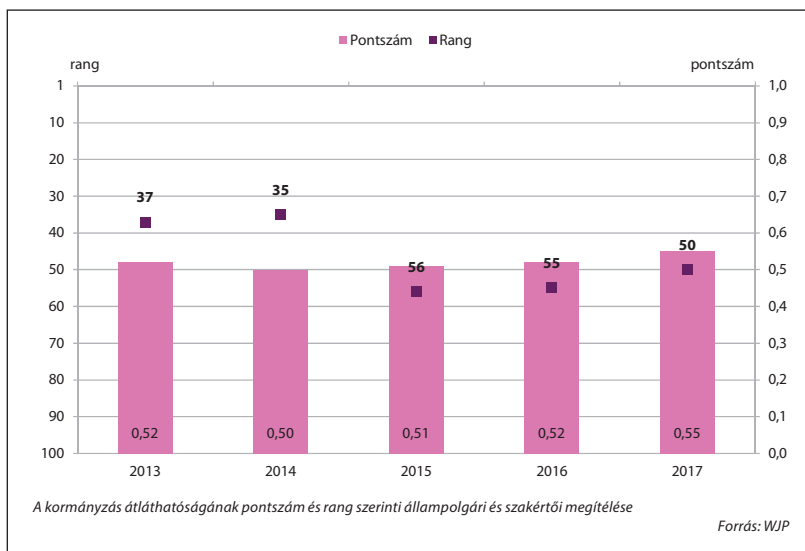

D.4.3. Nyitott kormányzat

A demokratikus joggyakorlason belül a demokratikus jogalkalmazás és demokratikus végrehajtás követelménye akkor tud maradéktalanul érvényesülni, ha az állampolgárok a kormányzati folyamatokkal összefüggő információkhoz a lehető legteljesebb mértékben hozzájutnak. A magas szintű átláthatóság természetesen pozitív hatással van a kormányzati intézkedések társadalmi, politikai és jogi értelemben vett legitimitására is. A modern, 21. századi demokratikus jogállamban az államszervezet minden tevékenységének az állampolgár egyéni szabadságának mind teljesebb érvényesülését kell szolgálnia.

Fontos kiemelni, hogy amennyiben az állampolgár nem jut hozzá az őt érintő releváns információkhoz, úgy a politikai véleményét sem tudja megfelelően kialakítani, ebből következően pedig a politikai jogait sem tudja megfelelően érvényesíteni. Magyarországon a kormány kommunikációjában jelentős előrelépések történtek az operatív tevékenység kommunikálásában. E körben mindenképpen meg kell említeni az első alkalommal 2015. március 26-án megtartott, Kormányinfó elnevezésű sajtótájékoztatót, amelynek keretében a kormány képviselői kifejezetten az állampolgároknak és a jelen lévő újságíróknak címezve adnak tájékoztatást a kormány közelmúltbeli döntéseiről, feladatairól, valamint a döntések mögötti politikai-gazdasági érvekről. A sajtótájékoztatóra minden esetben a kormányülések másnapján kerül sor. A döntések politikai legitimitációját segíti elő – a tájékoztatási kötelezettség teljesítésén túlmenően – az állampolgárok aktív bevonása is a döntésekbe. E körben lényeges megemlíteni a nemzeti konzultációt. Természetesen a konzultáció a sokrétűségéből adódóan inkább egyfajta szubjektív megközelítése egy-egy politikai témának, mint az adott kérdéskörrel összefüggő valamennyi társadalmi és gazdasági körülmény tárgyalása, ezért ez nem tekinthető egy kategóriának a népszavazás alkotmányos intézményével. Látható tehát, hogy a hazai politikai életben a kormányzati döntések és azok hátterének átláthatóvá tétele érdekében komoly erőfeszítések történtek a kormány részéről. A kormányzás nyitottságának értékelése azonban csak több komponens együttes vizsgálatán keresztül lehetséges. E körben fontos kiemelni a közérdekű adatigényléshez való jogot, a panaszeljárások befejezésének időszerűségét, valamint a civil szervezeteknek a kormány-

zat irányába megnyilvánuló társadalmi érdekképviseleti tevékenységét. A megjelölt részindikátorok együttes vizsgálatával és értékelésével lehet állást foglalni a kormányzati transzparencia aktuális állapotát illetően.

A World Justice Project jogállamindexének (Rule of Law) nyitott kormányzat (Open Government) komponense egy kísérlet a kormányzati transzparencia mérésére. A mérés szubjektív állampolgári és szakértői benyomásokon alapszik, azaz nem a tényleges átláthatóságot méri, hanem azt, hogy az állampolgárok és a szakértők mennyire látják átláthatónak a kormányzást. Az index 0 és 1 között vehet fel értékeket, a magas értékek jelentik a pozitív benyomásokat. A kormányzati transzparencia mérése során a törvényes jogokat érintő alapvető jogszabályok és kormányzati adatok nyilvánosságát (*Publicized Laws and Government Data*), az információhoz való jogot (*Right to Information*), az állampolgári részvételt (*Civic Participation*) és a panaszeljárásokat (*Complaint Mechanisms*) veszik figyelembe. A 2017-es kutatások alapján megállapítható, hogy ezen a területen kisebb előrelépés történt. A vizsgált 113 ország közül hazánk az összesített eredmények alapján 0,55 pontszámmal 2016-hoz képest 5 ranghelyet javítva az 50. helyre lépett elő, azonban még így is a térség sereghajtójának tekinthető. A visegrádi négyek közül Csehország 0,74 ponttal a 17. helyen, Lengyelország pedig 0,67 ponttal a 25. helyen áll, vagyis mindkét ország jelentősen Magyarország előtt jár ezen a téren. A térségben a közös gazdasági érdekek és kulturális kapcsolódási pontok miatt viszonyítási pontként értékelt Németország 0,83 ponttal az összesített rangsor 6. helyét foglalja el. Szlovákiára vonatkozó adat nem áll rendelkezésünkre.

2017-ben hazánk a kormányzat nyitottságának kérdésében továbbra is Lengyelország és Csehország mögött állt. A vizsgált országok között 2015 óta változatlanul a középszerűben van.